

Mesto Snina, Mestský úrad, odd.soc.služieb	Interná smernica¹	Zariadenie pre seniorov- Domov pokojnej staroby
Verzia: 2 Výtlačok č. 2	Krízový plán² na predchádzanie a riešenie mimoriadnej udalosti v súvislosti s nebezpečenstvom šírenia ochorenia COVID-19 spôsobenej koronavírusom (SARS-CoV-2) v zariadení sociálnych služieb	Platná od: 17.09.2021 Účinná od: 20.09.2021

Krízový plán³ na predchádzanie a riešenie mimoriadnej udalosti v súvislosti s nebezpečenstvom šírenia ochorenia COVID-19 spôsobenej koronavírusom (SARS-CoV-2) v zariadení sociálnych služieb

(Otvorený dokument)

	Meno	Funkcia	Dátum	Podpis
Spracoval:	PhDr. Sivčová Jarmila	Vedúca ZpS-DPS	17.09.2021	
Schválil:	Ing. Daniela Galandová	primátorka	20.09.2021	

PRVÁ ČASŤ ÚVODNÉ USTANOVENIA

¹ Z hľadiska typu dokumentu ide o alternatívne možnosti.

² Poskytovateľov sociálnych služieb v súvislosti so zverejnením tohto dokumentu (ktorý je možné vnímať ako základný metodický rámec) upozorňujeme na riziko formalizmu. Nemáme v úmysle diktovať formu, štruktúru ani presný obsah dokumentu. Každý „krízový plán“ by mal byť vypracovaný adresne na špecifické podmienky vlastného zariadenia sociálnych služieb.

Okrem toho ide o *modelový dokument* pobytového zariadenia sociálnych služieb, kde pracujú aj sestry. Za spoluprácu na jeho tvorbe ďakujeme viacerým zariadeniam sociálnych služieb, osobitne RNDr. PhDr. Martine Mutalovej, PhD., riaditeľke Centra sociálnych služieb SLOVEN, Slavnica a PhDr. Mgr. Ol'ge Jarošovej, PhD., riaditeľke Domova seniorov Archa, Bratislava.

³ Poskytovateľov sociálnych služieb v súvislosti so zverejnením tohto dokumentu (ktorý je možné vnímať ako základný metodický rámec) upozorňujeme na riziko formalizmu. Nemáme v úmysle diktovať formu, štruktúru ani presný obsah dokumentu. Každý „krízový plán“ by mal byť vypracovaný adresne na špecifické podmienky vlastného zariadenia sociálnych služieb.

Okrem toho ide o *modelový dokument* pobytového zariadenia sociálnych služieb, kde pracujú aj sestry. Za spoluprácu na jeho tvorbe ďakujeme viacerým zariadeniam sociálnych služieb, osobitne RNDr. PhDr. Martine Mutalovej, PhD., riaditeľke Centra sociálnych služieb SLOVEN, Slavnica a PhDr. Mgr. Ol'ge Jarošovej, PhD., riaditeľke Domova seniorov Archa, Bratislava.

Článok 1

Účel vydania

1.1 Účelom vydania tejto smernice Zariadenia pre seniorov – Domov pokojnej staroby ďalej ZpS-DPS je:⁴

- zabezpečenie koordinovanej informovanosti ohľadom rizík spojených so šírením infekcie spôsobenej koronavírusom (ďalej „COVID-19“);
- vytvorenie podmienok pre prevenciu negatívneho dopadu a stresu prijímateľov sociálnych služieb (ďalej aj „klienti“⁵), ich rodinných príbuzných a známych, ako aj zamestnancov a manažmentu zariadenia sociálnych služieb ZpS- DPS
- formulácia preventívnych opatrení, ktoré smerujú k zabráneniu šírenia ochorenia COVID-19 a postupov pri výskyte podozrivých a potvrdených prípadov koronavírusu u klientov alebo zamestnancov zariadenia.

1.2 Smernica je integrálnou súčasťou postupov a pravidiel prevencie krízových situácií a určenia postupov a pravidiel pri používaní prostriedkov netelesného obmedzenia a telesného obmedzenia v ZpS-DPS, v súlade s ustanovením §10 a kritériom 2.6 podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb podľa prílohy č. 2 zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej „zákon o sociálnych službách“).

1.3. Poskytovateľ sociálnej služby vychádza z princípov zachovania ľudskej dôstojnosti a autonómie prijímateľov sociálnych služieb, z rešpektu k ich názorom a rozhodnutiam. Poskytovateľ sociálnej služby preto aj v čase krízových situácií vytvára podmienky k podpore a zachovaniu základných ľudských práv a slobôd všetkých osôb v ZpS-DPS.

Článok 2

Súvisiace predpisy a usmernenia

2.1. Poskytovateľ sociálnych služieb sa vzhľadom na dosiahnutie účelu smernice riadi najmä nasledovnými predpismi:

- Nariadenie vlády č. 77/2020 Z. z. na vykonanie niektorých opatrení hospodárskej mobilizácie;
- Ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu;
- Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov;
- Zákomom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

2.2 Poskytovateľ sociálnych služieb postupuje pri výkone preventívnych a krízových opatrení v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 podľa odporúčaní, záväzných postupov a usmernení Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR (ďalej „MPSVR SR“), Ministerstva zdravotníctva SR, Úradu verejného zdravotníctva SR a ďalších subjektov verejnej správy, ktoré sú zverejnené na webovom sídle MPSVR SR.⁶

⁴ Modelované na zariadenie sociálnych služieb poskytujúce pobytovú sociálnu službu.

⁵ V texte sa obe označenia používajú ako synonymá.

⁶ Por. <https://www.employment.gov.sk/sk/koronavirus-pracovna-socialna-oblast/socialne-sluzby/>

2.3 Za týmto účelom vedúca zariadenia⁷ zariadenia alebo ňou poverená osoba denne sleduje aktuálne informácie na webovom sídle MPSVR SR a ďalších relevantných inštitúcií.⁸

Článok 3 **Osobitý charakter predpisu – otvorenosť**

3.1 Vzhľadom na skutočnosť, že odporúčacie a záväzné postupy, usmernenia a informácie pre poskytovateľov sociálnych služieb sa v súlade s opatreniami krízových štábov neustále menia a aktualizujú je tento dokument chápaný ako otvorený a podľa potreby je nevyhnutné ho aktualizovať, dopĺňať a meniť.

3.2 Zmeny v dokumente budú vyznačené farebne kvôli lepšej prehľadnosti. Zamestnanci a klienti budú o nich pravidelne informovaní. Zodpovednosť za informovanie o zmenách má vedúca zariadenia alebo ním poverený zamestnanec⁹.

DRUHÁ ČASŤ **VŠEOBECNÉ USTANOVENIA**

Článok 4 **Informovanosť o víruse a ochorení COVID-19**

4.1 Základným predpokladom úspešnej prevencie sú dostupné a zrozumiteľné informácie ohľadom rizík súvisiacich s novým koronavírusom, spôsoboch jeho prenosu, príznakov ochorenia COVID-19 a preventívnych opatreniach.

4.2 Za koordinovanú informovanosť je v ZpS-DPS zodpovedná vedúca zariadenia¹⁰ alebo ním poverený zamestnanec. Náležitá informovanosť je dôležitá pre všetkých zamestnancov zariadenia, klientov ako aj ich rodinných príbuzných a známych. Zodpovedná osoba zabezpečí, aby informovanosť bola pre všetkých zrozumiteľná a dostupná.¹¹

4.3 SARS-CoV-2 je respiračný vírus, ktorý spôsobuje ochorenie COVID-19. K prenosu dochádza primárne kontaktom s infikovanou osobou, ktorá najmä pri hovorení, kašľaní a kýchaní šíri infekčné kvapôčky do svojho okolia. Prenos je možný tiež predmetmi čerstvo kontaminovanými sekrétmi infikovaného človeka. Vírus sa podarilo izolovať zo vzoriek odobratých z dolných dýchacích ciest, ale aj zo sterov z nosohltana aj hrdla, v sére, krvi, v slinách, moči a stolici.

4.4 Testovanie na prítomnosť koronavírusu sa môže realizovať aj preventívne. Samotné testovanie ešte neznamená, že niekto v ZpS - DPS je nositeľom vírusu.

4.5 Príznaky ochorenia COVID-19 sú najmä:

⁷ Všade tam, kde sa v texte používa pojem „riaditeľ“, myslí sa osoba mužského i ženského pohlavia

⁸ Najmä Úradu verejného zdravotníctva SR

http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=250&Itemid=153
a Ministerstva zdravotníctva SR <https://www.korona.gov.sk/>

⁹ Všade tam, kde sa v texte používa pojem „zamestnanec“, myslí sa osoba mužského i ženského pohlavia

¹⁰ Alternatíva vedúca ošetrovateľského úseku, hlavná sestra, poverená sestra a pod.

¹¹ Por. https://www.socia.sk/wp-content/uploads/2020/04/COVID_19_easyread_final.pdf

- *teplota nad 38°C* (pozor! u starších a imunitne oslabených klientov môže telesná teplota zostať nízka, preto treba zväžiť aj iné príznaky a poradiť sa s lekárom),
- *kašeľ*,
- *sťažené dýchanie* (tzv. dýchavica, klient nevie dokončiť nádych – ľudovo „nevie sa dodýchnuť“, prípadne má zrýchlené dýchanie),
- *bolesť svalov*
- *únava*.

Vo všeobecnosti môže táto infekcia spôsobiť závažnejšie príznaky u klientov s oslabeným imunitným systémom, a to najmä:

- seniorov nad 70 rokov,
- klientov s chronickým ochorením (onkologické ochorenie, pľúcne ochorenie, srdcovo-cievne ochorenia),
- klientov liečených imunosupresívnymi (imunitný systém potláčajúcimi) liekmi.

4.6 Nakoľko súčasne s týmto ochorením prebieha aj každoročná sezónna epidémia chrípky a iných respiračných infekcií je možné, že podobné príznaky môžu súvisieť aj s iným respiračným infekčným ochorením, preto je potrebné zachovať rozvahu a kontaktovať všeobecného lekára, alebo v prípade nejasností hygienika príslušného Regionálneho úradu verejného zdravotníctva (ďalej len „RÚVZ“) a riadiť sa ich usmerneniami.

Článok 5

Prevenca šírenia vírusovej infekcie a ochorenia COVID-19

5.1 Všeobecné zásady šírenia respiračných chorôb

Najlepším spôsobom, ako zabrániť nákaze, je vyhnúť sa expozícii (t. j. stretnutiu) s infikovaným človekom alebo expozícii s vírusom. Všeobecné zásady, ktoré pomáhajú zabrániť šíreniu respiračných vírusov, vrátane SARS-CoV-2, sú nasledovné:

- vyhnúť sa úzkemu kontaktu s ľuďmi s akútnym respiračným ochorením;
- skrátiť pobyt v priestoroch, kde sa nachádza veľké množstvo ľudí;
- často si umývať ruky teplou vodou a mydlom (najmä pri priamom kontakte s chorými alebo izolovanými pri čakaní na výsledky v prostredí zariadenia sociálnych služieb alebo ich okolí); ak mydlo s dezinfekčným účinkom v dávkovači nie je dostupné ako ďalší stupeň po umytí rúk je vhodné použiť dezinfekčný gél na báze alkoholu;
- účinnosť umývania rúk možno zvýšiť použitím dezinfekčného mydla s virucídnym účinkom.

Dezinfekcia je v ZpS-DPS realizovaná v súlade s Prílohami č. 3 a 4 tohto dokumentu.

5.2 Umývanie rúk

5.2.1 Zamestnanci ZSS by si mali umývať ruky najmä:

- pred odchodom z domu,
- pri príchode do práce,
- po použití toalety,
- po prestávke a denných pracovných činnostiach,
- pred prípravou jedla a nápojov,
- pred a po konzumácii jedla a nápojov, vrátane desiat,
- po manipulácii s odpadom a odpadovým košom,
- pred odchodom z práce,
- pri príchode domov,
- po každom priamom kontakte s chorým alebo izolovaným klientom.

Dôležité je nepoužívať spoločné uteráky, predmety osobnej potreby a dodržiavať zásady dezinfekcie povrchov v zmysle prevádzkového poriadku a po každej činnosti, pri ktorej došlo k ich kontaminácii a vetrať.

5.2.2 Klienti ZSS by si mali umývať ruky najmä:

- po použití toalety,
- pred a po konzumácii jedla a nápojov, vrátane desiat,
- po návrate do vnútorných priestorov zariadenia z vychádzky (v areáli zariadenia),
- po manipulácii s odpadom a odpadovým košom,
- po návrate do ZSS z pobytu mimo zariadenia,
- pred a po návšteve nemocnice, lekára.

Dôležité je nepoužívať spoločné uteráky, predmety osobnej potreby.¹²

5.3 Prekrytie horných dýchacích ciest (tvárové rúška)

5.3.1 V súlade s nariadením hlavného hygienika SR je dôležitým preventívnym opatrením zákaz vychádzať a pohybovať sa na verejnosti bez **prekrytia horných dýchacích ciest (tvárové rúška)**, ktoré poskytuje bariérovú ochranu pred kvapôčkovou nákazou. Je dôležité, aby rúško bolo nasadené podľa pokynov výrobcu.¹³

5.3.2 Po použití by malo byť rúško odstránené uvoľnením šnúrok na zadnej časti (nikdy neodstraňovať rúško uchopením rúška jeho časťou pokrývajúcou tvár) a zlikvidovať rúško ako infekčný odpad. Po odložení rúška do odpadu je potrebné vykonať hygienu rúk.

5.3.3 ZpS-DPS zabezpečí pre všetkých pracovníkov a klientov dostatočné množstvo ochranných rúšok.

5.3.4 Inštrukcie ohľadom adekvátneho používania rúšok v ZpS-DPS koordinuje vedúci opatrovateľského úseku¹⁴ alebo ním poverený pracovník.

5.3.5 Výnimky z nosenia rúšok budú starostlivo zvážené vzhľadom na osoby s poruchami autistického spektra¹⁵, v úzkej spolupráci odborných zamestnancov s danou osobou, jej rodinnými príbuznými a v prípade potreby aj s lekárom a inými osobami. O výnimkách z nosenia ochranných rúšok budú informovaní aj ostatní klienti a všetci pracovníci ZpS – DPS.

5.4 Zákaz návštev a odporúčanie k obmedzeniu pohybu klientov mimo areálu zariadenia

5.4.1 Poskytovateľ sociálnej služby v zariadení poskytujúcom pobytovú sociálnu službu rešpektuje zákaz návštev a postupuje v súlade s Odporúčaním k obmedzeniu pohybu

¹² Ďalšie užitočné informácie:

http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=4059:covid-19-dokladne-umyte-ruky-ochrania-zdravie&catid=250:koronavirus-2019-ncov&Itemid=153

¹³ Inštruktážny leták: http://www.uvzsr.sk/docs/letaky/Ruska_navod_letak.pdf a fakty o tvárovom rúšku http://www.uvzsr.sk/docs/letaky/Letak_fakty_o_rusku.pdf

¹⁴ Hlavná sestra a pod.

¹⁵ Výnimky sa týkajú aj detí do 2 rokov života.

v pobytových zariadeniach sociálnych služieb v súvislosti s prevenciou šírenia ochorenia COVID-19.¹⁶

5.4.2 O týchto opatreniach informuje ZpS-DPS nasledovným spôsobom:

- na nástenke vo vestibule zariadenia,
- prostredníctvom rozhlasu,
- stručnými oznamami na viditeľných miestach vo verejne dostupných priestoroch v zariadení,
- osobnou komunikáciou s klientmi,
- elektronickou, telefonickou komunikáciou s ich rodinnými príbuznými,
- informovaním na svojom webovom sídle.

5.4.3 Pri komunikácii zákazu návštev a odporúčaní k obmedzeniu pohybu mimo areálu zariadenia je potrebné pri vysvetlení ich obsahu a dôležitosti použiť metódy a techniky sociálnej práce v oblasti komunikácie, a to v závislosti od fyzických a duševných možností a schopností konkrétneho klienta porozumieť týmto zákazom. Prijímatelia sú pritom povzbudzovaní k iným formám komunikácie so svojimi príbuznými, priateľmi a známymi (telefonickou, e-mailovou komunikáciou alebo prostredníctvom sociálnych sietí), aby sa zmiernili negatívne dôsledky ich izolácie.¹⁷ V ZpS - DPS sa naďalej budú vykonávať odborné aktivity, a to individuálne alebo v menších skupinkách (napr. 2-3 ľudia), pričom budú zachované preventívne hygienické opatrenia (použitie tvárového rúška, rukavíc). Ak tieto opatrenia majú vplyv na individuálne plány, programy sociálnej rehabilitácie resp. aj rizikové plány, odborní pracovníci¹⁸ zodpovední za ich administráciu ich spolu s klientom a ďalšími zainteresovanými osobami vyhodnotia a následne aktualizujú.

5.4.4 V prípade, že prijímateľ aj napriek jednoznačne a zrozumiteľne komunikovanému odporúčaniam k obmedzeniu pohybu mimo areálu zariadenia nie je ochotný toto odporúčanie rešpektovať, je potrebné ho vyzvať, aby v čase pohybu mimo priestorov zariadenia postupoval v súlade s nariadeniami Úradu verejného zdravotníctva, t. j. bez prerušenia používal ochranné prostriedky - rúško resp. iný spôsob zakrytia oblasti úst a tváre a rukavice a pri kontakte s inými osobami dodržiaval odstup minimálne 2 metre.

5.4.5 Veľmi dôležité je v ZpS- DPS počas nebezpečenstva šírenia ochorenia COVID-19 dodržiavať zakázať návštev. Ani vo výnimočných prípadoch nepovolíť návštevy príbuzným, ktorí vykazujú známky respiračnej infekcie.

5.4.6 Zdraví príbuzní bez epidemiologickej anamnézy môžu mať povolené návštevy vo výnimočných prípadoch, ak sa jedná o paliatívneho klienta. O takejto návšteve musí byť vedený záznam a dodržané všeobecné preventívne opatrenia na zabránenie prenosu kvapôčkovej infekcie.

5.4.7 V prípadoch, že bola potrebná hospitalizácia klienta, po návrate do ZpS -DPS je umiestnený v izolačnej izbe.

¹⁶ Por. <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/uvzsr/odporucanie-k-obmedzeniu-pohybu-pobytovych-zariadeniach-socialnych-sluzieb-suvislosti-prevenciou-sirenia-ochorenia-covid-19.pdf>

¹⁷ Ďalšie inšpirácie: https://www.rpsp.eu/wp-content/uploads/2020/04/Podpora-prijimatelov_final.pdf

¹⁸ Sociálny pracovník, kľúčový pracovník a pod.

5.5 Ochranné pomôcky

5.5.1 ZpS -DPS je povinné plniť ochranné preventívne opatrenia a bezplatne zabezpečiť a poskytovať ochranné pracovné pomôcky ako aj ochranné pomôcky pre prijímateľov sociálnej služby. Zodpovednosť v ZpS – DPS za toto opatrenie nesie vedúci zariadenia v spolupráci s vedúcim opatrovateľského úseku¹⁹. Evidenciu o poskytnutí ochranných pomôcok vedie vedúci prevádzky.

5.5.2 V prípade nedostatku ochranných pomôcok, zodpovedná osoba bezodkladne požiada o výpomoc na príslušnom vyššom územnom celku.

5.6 Preventívna kontrola zdravotného stavu klientov

5.6.1 Každé ráno službu konajúca opatrovateľka bude na jednotlivých oddeleniach kontrolovať zdravotný stav klientov – príznaky respiračného infektu. Do 9:00 hod. bude každé ráno informovať o zdravotnom stave klientov vedúceho opatrovateľského úseku a ten je následne povinný podať informáciu vedúcej ZpS-DPS. Vo večernom čase (18:00 – 20:00) bude službu konajúca opatrovateľka opätovne na jednotlivých oddeleniach kontrolovať zdravotný stav klientov – príznaky respiračného infektu.

5.6.2 V prípade, že bude klient ZpS-DPS vykazovať akýkoľvek klinický príznak respiračného infektu, bezodkladne túto situáciu vedúci opatrovateľského úseku alebo ním poverená sestra konzultuje s ošetrojúcim lekárom.

5.7 Preventívne opatrenia pri prijímaní nových klientov

5.7.1 V záujme ochrany života a zdravia klientov v ZpS- DPS a bezpečnosti poskytovanej sociálnej služby je možné prijímanie iba fyzickej osoby, ktorá je v ohrození života alebo zdravia a je odkázaná na bezodkladné poskytnutie sociálnej služby, a to

- z prirodzeného domáceho prostredia, ak absolvovala 14 dňovú preventívnu karanténu na určenom karanténnom mieste²⁰ a po 12-tom dni preventívnej karantény absolvovala test na COVID-19 s negatívnym výsledkom,
- zo zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti, ak priamo v zariadení ústavnej zdravotnej absolvovala test na COVID-19 s negatívnym výsledkom.

Článok 6

Opatrenia v prípade podozrenia na respiračnú infekciu a v prípade návratu zo zariadenia ústavnej zdravotnej starostlivosti

6.1 V prípade ochorenia je základnou prevenciou šírenia vírusu **izolácia chorého a zabránenie jeho kontaktov** pred, ako aj po vypuknutí ochorenia v období jeho nákazlivosti (t. j. 10 dní resp. podľa usmernenia lekára).

6.2 Osoby s akútnym respiračným ochorením by mali dodržiavať respiračnú hygienu – dodržiavať dostatočnú vzdialenosť od iných osôb, zakrývať si ústa a nos vreckovkou alebo papierovým obrúskom.

¹⁹ Môže byť aj riaditeľ, vrchná sestra...

²⁰ Postupuje sa v zmysle Usmernenia https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/uvzsr/usmernenie-k-planu-testovania_270420-2.pdf

6.3 Osoba, s ktorou má ZpS-DPS uzatvorenú zmluvu o poskytovaní sociálnej služby a bola jej poskytnutá zdravotná starostlivosť v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti, môže byť opätovne prijatá do ZpS- DPS až po splnení opatrení - „Zabezpečenie ochrany klientov a personálu zariadení sociálnych služieb počas pandémie Koronavírusu“.²¹ Klient je priamo v zariadení ústavnej zdravotnej starostlivosti testovaný na COVID-19. Až po absolvovaní dvoch testov na COVID-19 s negatívnym výsledkom je prevezený do ZpS - DPS, kde absolvuje preventívnu 10 - dňovú karanténu.²²

Článok 7

Riešenie situácie s výpadkami pracovníkov

7.1 V ZpS-DPS je dôležitá intenzívna podpora jeho vedenia, rovnako všetkých pracovníkov, osobitné oceňovanie ich práce. Za účelom zmiernenia psychických a iných negatívnych dôsledkov krízovej situácie je im sprostredkované poskytovanie externej psychologickkej a/alebo supervíznej podpory.

7.2 ZpS -DPS podľa možnosti pristúpi k diverzifikácii (rozčleneniu) zamestnancov, čo znamená, že budú pracovať podľa rozpisov služieb len v jednej časti (v jednej budove) zariadenia.

7.3 Pred nástupom do práce vedúci opatrovateľského úseku alebo ním poverená sestra meria teplotu každému zamestnancovi, a to ešte pri označenom vstupe do budovy ZpS-DPS. V prípade zvýšenej teploty nie je umožnené zamestnancovi vstúpiť do priestorov ZpS- DPS. Tento je povinný kontaktovať svojho lekára za účelom posúdenia zdravotného stavu.

7.4 V prípade výpadku takého množstva zamestnancov, že by nebolo možné zabezpečiť chod prevádzky ZpS-DPS, nahlási vedúca ZpS-DPS príslušnému Okresnému úradu nedostatok personálnych kapacít v štruktúre podľa druhu najnáročnejšej činnosti, ktorú vykonávajú. Okresný úrad koordinuje a organizačne zabezpečuje dopĺňanie personálnych kapacít.

7.5 Pri riešení nedostatku personálnych kapacít spolupracuje ZpS-DPS s miestnou samosprávou.²³ V prípade potreby vedúca zariadenia požiada obec (mesto) o poskytnutie dostupných personálnych kapacít na zabezpečovanie obslužných činností.

7.6 Uznesením vlády SR č. 169 z 27. marca 2020 sa ukladá zamestnancom pracovná povinnosť a zákaz uplatnenia práva na štrajk. Uložená pracovná povinnosť sa vzťahuje výlučne na zamestnancov, ktorí zabezpečujú výkon zdravotnej starostlivosti v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti.²⁴ Zamestnanec, ktorému bola uložená pracovná povinnosť je povinný:

- zotrvať v pracovnom pomere alebo obdobnom pracovnoprávnom vzťahu, ak jeho zamestnávateľ plní opatrenia hospodárskej mobilizácie a fyzická osoba je vopred určená na plnenie úloh hospodárskej mobilizácie,

²¹ <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/uvzsr/zabezpecenie-ochrany-klientov-zss-personalu-zss-pocas-pandemie-covid-19-k-21-4-2020.pdf>

²² Ak zariadenie nemá možnosť tohto prijímateľa po dobu 14 dní izolovať (napr. zariadenie rodinného typu), absolvuje karanténu na karanténnom mieste určenom mestom alebo VÚC. Por.

https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/rodina-socialna-pomoc/socialne-sluzby/uvzsr/usmernenie-k-planu-testovania_270420-2.pdf

²³ Príslušnou obcou, mestom.

²⁴ Núdzový stav sa vzťahuje na všetkých registrovaných poskytovateľov, ktorí pobytovou formou poskytujú nasledovné druhy sociálnych služieb: zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie.

- vykonávať iný ako dohodnutý druh práce alebo na inom mieste, ak jeho zamestnávateľ plní opatrenia hospodárskej mobilizácie a fyzická osoba nie je vopred určená na plnenie úloh hospodárskej mobilizácie,
- plniť pracovnú povinnosť na mieste a v rozsahu uloženom v príkaze, ak jeho zamestnávateľ neplní opatrenia hospodárskej mobilizácie a fyzická osoba nie je vopred určená na plnenie úloh hospodárskej mobilizácie.)

Článok 8

Postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 u zamestnanca

8.1 Inkubačná doba ochorenia COVID-19 je od 2 – 14 dní. Z tohto dôvodu zamestnanci, ktorí boli vystavení kontaktu s človekom s potvrdeným ochorením COVID-19, majú byť bezodkladne izolovaní v domácom prostredí počas 10 dní od posledného kontaktu s chorou osobou, nakoľko sa v priebehu tohto obdobia môže u nich vyvinúť ochorenie s príznakmi.

8.2 Zamestnanec ZpS-DPS je o kontakte s človekom s potvrdeným ochorením COVID-19 **povinný telefonicky** informovať vedúcu ZpS-DPS.

8.3 Zamestnávateľ je vzhľadom na povinnosť predchádzať rizikám z hľadiska bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci oprávnený vyzvať zamestnanca, aby sa podrobil vyšetreniu u všeobecného lekára (ktorého **má kontaktovať najskôr telefonicky** a podľa inštrukcií buď prísť na vyšetrenie alebo zostať v domácej izolácii), najmä ak je dôvodné podozrenie nebezpečenstva vzhľadom k vykonávanej práci alebo má zamestnávateľ podozrenie, že zamestnanec nie je spôsobilý vykonávať prácu pre možnosť ochorenia COVID-19. O prípadnom nariadení karantény, t.j. izolácie, jej trvaní a ukončení rozhoduje príslušný RÚVZ, ktorý je povinný podať zamestnávateľovi na jeho žiadosť informáciu o tom, že zamestnancovi bola karanténa nariadená.

8.4 V prípade, že je zamestnancovi nariadená karanténa, ide o prekážku v práci na strane zamestnanca, pri ktorej mu prislúcha náhrada mzdy alebo platu rovnako ako v prípade, keď je dočasne práce neschopný.

8.5 V prípade potvrdenia ochorenia COVID-19 u zamestnanca sú v ZpS-DPS izolovaní všetky ostatné osoby, ktorí prišli s chorým zamestnancom do kontaktu, ak tak určí hygienik RÚVZ. Všetky priestory a povrchy, v ktorých sa chorý zamestnanec nachádzal, musia byť následne dôkladne dezinfikované za použitia virucídneho dezinfekčného prostriedku podľa dezinfekčného plánu prevádzkového poriadku ZSS a usmernenia pracovníka RÚVZ. Ak RÚVZ nerozhodne inak, postupuje sa podľa „Protokolu postupu v prípade podozrenia nákazy v zariadení“ (pozri Príloha č. 2).

Článok 9

Postup pri podozrení na ochorenie COVID-19 u klienta

9.1 V prípade, ak je podozrenie na ochorenie COVID-19 u klienta, je zodpovedným zamestnancom ZpS-DPS kontaktovaný ošetrojúci lekár (všeobecný lekár pre dospelých), ktorý rozhodne o ďalšom postupe. Pokiaľ nie je k dispozícii lekár, je kontaktovaný príslušný RÚVZ Humenné podľa miestnej príslušnosti.²⁵

²⁵ Uvedie sa konkrétny RÚVZ.

9.2 V prípade, ak regionálny hygienik RÚVZ v Humennom vysloví podozrenie z vírusového ochorenia COVID-19, ale rozhodne, že chorý klient nebude prevezený do zdravotníckeho zariadenia na ďalšie odborné vyšetrenie alebo hospitalizáciu, ale vyšetří ho tím záchranej zdravotnej služby, ktorý odoberie aj vzorky na potvrdenie alebo vyvrátenie podozrenia na COVID-19. A to je v ZpS-DPS chorý klient zabezpečený v prísnej izolácii podľa odporúčaní odborného pracovníka RÚVZ. V starostlivosti o tohto klienta sa postupuje rovnako ako v prípade bežnej respiračnej vírusovej infekcie. Izba s izolovaným klientom/pacientom je označená ako **infekčná** z dôvodu, aby boli zamestnanci jasne informovaní o potrebe dodržiavania režimových opatrení, bariérovej ošetrovacej techniky a dôslednom používaní osobných ochranných pracovných prostriedkov (ďalej len „OOPP“).

9.3 V prípade, že ide o klienta s potvrdeným ochorením COVID – 19, je povinný používať ochranné rúško, ak ho daná osoba toleruje. Použité rúška sú následne bezpečne uskladnené v špeciálnej nádobe označenej ako **biologický odpad** alebo aspoň v 2 vreciach a samostatnej nádobe pre zhromažďovanie biologického materiálu, ktorý sa má pravidelne vynášať za prísnych podmienok, ktoré nedovolia kontamináciu okolitého prostredia mimo izbu izolovaného klienta. Následne bude tento materiál zlikvidovaný podľa prevádzkového poriadku zariadenia, ktorý musí obsahovať postup zberu a likvidácie odpadkov z hľadiska ich charakteru (biologický, ostrý, komunálny a pod.).

9.4 Personál je vybavený jednorazovými pomôckami určenými pre prácu s klientom so suspektným (podozrivým) alebo s potvrdeným ochorením COVID-19. V prípade, že ich ZpS-DPS nemá k dispozícii, žiada o ich zabezpečenie príslušný vyšší územný celok.

9.5 Jednorazové pomôcky použité na ošetrovanie chorého klienta sú bezpečne likvidované ihneď po použití (vrátane papierových obrúskov použitých pri kašľaní, či fúkaní nosa). Ak nie sú k dispozícii jednorazové pomôcky určené pre prácu s COVID-19 a nemožno tak zaistiť dostatočnú ochranu personálu, musí byť klient v spolupráci s RÚVZ prevezený sanitkou vybavenou na prevoz infekčného pacienta do zdravotníckeho zariadenia a hospitalizovaný počas celej doby infekčnosti.

9.6 Na základe vyplnenia formulára o hlásení kontaktov môže byť nariadené izolovanie všetkých klientov, ktorí prišli s chorým klientom do kontaktu, ak tak rozhodne miestne príslušný RÚVZ. V takom prípade sa poskytovateľ riadi odporúčaním RÚVZ. Ak RÚVZ nerozhodne inak, postupuje podľa „Protokolu postupu v prípade podozrenia nákazy v zariadení“ (pozri Príloha č. 2).

9.7 Personál je o jednotlivých postupoch vzdelávaný podľa vnútorných predpisov a pokynov RÚVZ.

Článok 10

Dočasné karanténne (izolačné) miestnosti

10.1 V ZpS-DPS je potrebné z dôvodu ochrany ostatných klientov aj zamestnancov pristúpiť k vytvoreniu dočasných karanténnych miestností (určené pre klientov prepustených z nemocnice bez podozrenia na ochorenie COVID-19 alebo pre klientov prepustených z nemocnice, ktorí vykazujú príznaky ochorenia COVID-19, ale neboli na ochorenie testovaní) a k vytvoreniu dočasnej izolačnej miestnosti pre klientov s potvrdeným ochorením na COVID-19.

10.2 Karanténne miestnosti sú vytvorené v spolupráci s lekárom a v prípade potreby aj s RÚVZ. Ich zoznam je prílohou č. 6 tejto smernice. V prípade výskytu ochorenia COVID-19 sú tieto miestnosti označené ako „Izolačná miestnosť COVID-19“.

10.3 V prípade potreby bude podľa odporúčaní RÚVZ spracovaný plán tzv. reprofilizácie lôžok v ZpS-DPS, t. j. vytvorenia izieb, miest, oddelenia pre izoláciu pre prípad nariadenia rozsiahlejšej izolácie v zariadení. Ak taká situácia nastane, postup bude detailne koordinovaný s RÚVZ. Krízový tím ZpS-DPS pripraví plán prechodného preskupenia klientov a vytvorenia minimálne 2 tzv. izolačných miestností so samostatným WC, prípadne kúpeľňou (ak to je možné).

Článok 11

Manipulácia s odpadom

11.1 Všetok odpad, s ktorým bola nakazená osoba v styku, vrátane použitých vreckoviek, inkontinenčných podložiek a ďalších predmetov znečistených telesnými tekutinami, má byť vložený do plastových vriec na odpad a zviazaný. Plastové vrecia, ktoré sú používané pre tento druh odpadu, musia mať maximálny objem 0,1 m³ a silu minimálne 0,1 mm. Tento odpad je povinnosť zatriediť do kategórie nebezpečný a v súlade s legislatívou s ním nakladať. Pri narábaní s týmto odpadom sa musia používať OOPP.

Článok 12

Zloženie krízového tímu a dôležité kontakty

12.1 Za účelom zabezpečenia preventívnych, a v prípade potreby aj represívnych opatrení v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 v ZpS-DPS, ako aj zabezpečenia realizácie plánu krízových opatrení, vedúca ZpS-DPS menuje vybraných zamestnancov za členov krízového tímu. Zoznam členov krízového tímu tvorí prílohu č. 1 tejto smernice.

12.2 V prípade potreby budú do pracovnej skupiny prizvaní aj iní zamestnanci ZpS- DPS, prípadne externí odborníci.

TRETIA ČASŤ

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

1. Interný predpis (metodický pokyn) je záväzný pre všetkých zamestnancov, ktorí sú povinní sa s ním preukázateľne oboznámiť.
2. Kontrolou jeho dodržiavania a realizovania sú poverení a zodpovední vedúci zamestnanci.
3. Interný predpis (metodický pokyn) nadobúda platnosť dňom vydania. V tlačenej podobe je uložený k nahliadnutiu a k dispozícii:
 - a) v kancelárii vedúcej ZpS-DPS
 - b) v kancelárii vedúceho sociálneho úseku,
 - c) v kancelárii vedúceho oopatrovateľského úseku,
 - d) na nástenke vo vestibule ZpS-DPS.
4. Interný predpis (metodický pokyn) je zverejnený na webovom sídle ZpS-DPS, najneskôr do 21.9. mája 2021.

Zoznam príloh

Príloha č. 1 Zoznam a kontakty členov krízového tímu a iné dôležité kontakty

Príloha č. 2 Protokol postupu pre prípad podozrenia nákazy v zariadení

Príloha č. 3 Záznam z výkonov preventívnych opatrení k zabráneniu šírenia Koronavírusu s použitím dezinfekčných prostriedkov (upratovačka)

Príloha č. 4 Záznam z výkonov preventívnych opatrení k zabráneniu šírenia Koronavírusu s použitím dezinfekčných prostriedkov (personál ošetrovateľského a opatrovateľského úseku)

Príloha č. 5 Organizácia zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb

Príloha č.6 Zoznam izolačných miestností (podľa špecifik ZpS-DPS)

Zoznam a kontakty členov krízového tímu a iné dôležité kontakty

Meno	Telefón	E - mail	Podpis
PhDr. Jarmila Sivčová	+421915394234	jarmila.sivcova@snina.sk	
Mgr. Ľubica Mudzová	+421918648450	lubica.mudzova@snina.sk	
Mgr. Monika Sivíková	+4210944296198	monika.sivikova@snina.sk	

Kontaktná osoba na odpovedanie otázok: PhDr. Jarmila Sivčová

Dohodnutá forma komunikácie (informovanosti zamestnancov/rodinných príslušníkov):
telefonická, emailová – s dôrazom na zníženie paniky

Kontakty, RÚVZ, lekári

Meno / názov	Telefón / E-mail
ošetrojúci lekár: MUDr. Juraj Dušak	+421905378957 medicid.snina@gmail.com
RÚVZ ²⁶ Humenné/ epidemiológia Mgr. Lenka Lesňaková	+421908868796
RÚVZ Humenné: riaditeľ: Ing. Veliký Miroslav	+421922712, 0577752794, hn.riaditel@uvzsr.sk
Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky	0917 222 682 novykoronavirus@uvzsr.sk
Národné referenčné centrum zdravotníckych informácií	0800 221 234

²⁶ Uviest' podľa miestnej príslušnosti.

**Protokol postupu
(v prípade podozrenia nákazy v zariadení)**

Úkon	Zodpovedný
1. Zistenie osoby nakazenej virózou v ZSS	Ktorýkoľvek zamestnanec okamžite nahlási vedeniu
2. Kontaktovanie RÚVZ, zriaďovateľa a zmluvného/príslušného všeobecného lekára	Riaditeľ alebo ním poverená osoba RÚVZ : tel.0908440174, MsÚ Snina, primátorka MsÚ Snina, prednosta Všeobecný lekár: MUDr. Juraj Dušak MUDr. Jozef Homza MUDr. Peter Makara podľa klienta
3. Preventívne uzavretie oddelenia v ZpS-DPS, na ktorom boli príznaky ochorenia zistené, do izolácie 4. (nikto neodchádza ani neprichádza)	Príkaz vydá vedúca zariadenia
5. Vyšetrenie všetkých klientov a zamestnancov oddelenia/zariadenia	Kontaktuje sa zmluvný lekár/príslušný všeobecný lekár, ktorý spoločne s RÚVZ zabezpečí testovanie osôb
6. 14 dní karanténa na oddelení v prípade, že nákaza nebola potvrdená	Nariadi RÚVZ
7. V prípade potvrdenia nákazy presunutie nakazenej osoby do izolačných priestorov s označením Izolačná miestnosť – COVID-19	Príkaz vydá vedúca zariadenia
8. Okamžité zaktivizovanie Izolačnej miestnosti – COVID-19, presťahovanie klientov do Izolačnej miestnosti – COVID-19, postup umiestnenia klientov podľa štandardu/dokumentu „Zabezpečenie sociálnych služieb v pandémii COVID-19“	Príkaz vydá vedúca zariadenia podľa nariadenia RÚVZ
9. Zapojenie zamestnancov do služby v rámci Izolačnej miestnosti – COVID-19	Zamestnanci, ktorí budú na tomto oddelení slúžiť, udelili k tomu vopred súhlas. Kľúčovým pracovníkom je Mgr. Ľubica Mudzová. V prípade výmeny zamestnanca sa postupuje podľa štandardu/dokumentu
10. Informovanie opatrovníkov v prípade, že v zariadeniach sú klienti, ktorí opatrovníkov	Sociálny pracovník/čka

majú	
11. Spolupráca so zriaďovateľom, VÚC, telefonická informácia o situácii a žiadosť o bezodkladné dodanie ďalších ochranných prostriedkov, rukavíc, ochranných oblekov, okuliarov.	Vedúca zariadenia, primátor/ka mesta, prednosta MsÚ Vedúci prevádzkového a opatrovateľského úseku
12. Tieto prostriedky je VÚC pripravený distribuovať okamžite na základe žiadosti.	Kontaktná osoba VÚC: Mgr. Uličný Pavol +421911155750
13. Poskytovanie služby v infikovanom priestore s obmedzením kontaktu s ostatnými oddeleniami	Zodpovedný vedúci sociálneho úseku Mgr. Monika Sivíková
14. Poskytovanie najnutnejších a nevyhnutných zdravotných a opatrovateľských činností	Podľa stanoveného zoznamu nevyhnutných činností a podľa štandardu/dokumentu
15. Upozornenie zamestnancov na pracovný režim, kedy je nutné poskytovať - základnú činnosť a šetriť vlastný organizmus častejšími prestávkami v práci	Vedúci zariadenia PhDr. Sivčová Jarmila
16. Oslovenie záložného tímu pre prípad nutnosti výmeny zamestnancov	Vedúci opatrovateľského úseku Mgr. Ľubica Mudzová
17. Zaisťovanie celodennej stravy a ďalších základných potrieb izolovaných zamestnancov z infikovaného oddelenia	Distribúcia stravy, aktualizácia a nahlasovanie počtu porcií - vedúca kuchyne Jarolínová Marta
18. Zabezpečenie nevyhnutných nákupov pre klientov a pre zamestnancov	Vedúci sociálneho úseku Mgr. Monika Sivíková
19. Zabezpečenie prania bielizne – oddelená cesta	Vedúci prevádzkového úseku
20. Kontaktovanie psychológa s požiadavkou o poskytnutie konzultácie (podpory) po telefóne	Vedúci opatrovateľského úseku
21. Príbežné monitorovanie stavu klientov a zamestnancov z infekčného priestoru	Vedúci opatrovateľského úseku a ním poverené osoby
22. Pravidelné stretnutia krízového tímu, príbežné vyhodnocovanie situácie, snaha o upokojenie neštandardnej situácie v areáli	Členovia krízového tímu
23. Príbežné podávanie informácií a spolupráca s RÚVZ, Okresným úradom a mestom	Vedúca ZpS-DPS
24. Príbežné hygienické opatrenia	Podľa odporúčaní RÚVZ

Dátum	Dezinfekcia kľučiek PODPIS	Dezinfekcia madiel PODPIS	Dezinfekcia vypínačov PODPIS	Dezinfekcia stolíkov a postelí PODPIS	Dezinfekcia povrchov nábytku/ PODPIS	Dezinfekcia kuchynky, príborov a pohárov/ PODPIS	Germicídny žiarič/ PODPIS

Skontroloval:	Dátum:
---------------	--------

Legenda: Vyššie uvedené pracovné výkony bude personál zdravotného úseku vykonávať nielen v noci, ale mimoriadne aj každý deň po 15. hodine až do odvolania. Pre poobedňajší zápis slúži uvedená tabuľka. Do prázdnej kolónky žiadame podpis personálu.

1. Štandardné preventívne opatrenia zahŕňajú hygienu rúk; použitie OOPP, aby sa zabránilo priamemu kontaktu s krvou pacienta, telesnými tekutinami, sekrétmi (vrátane respiračných sekrétov) a poškodenou kožou. Umývanie rúk – mydlom, vodou a dezinfekčnými prípravkami na báze alkoholu
2. Dezinfekcia kľučiek sa týka (WC, zdravotný úsek, izby, kúpeľne)
3. Madlá v kúpeľniach, WC, výťahy a chodby

Záznam vystavil	PhDr. Sivčová Jarmila		
-----------------	-----------------------	--	--

Organizácia zdravotnej starostlivosti a sociálnych služieb v ZSS

Opatrenia	termín	zodpovedá	splnené
Je pripravený zoznam zamestnancov s telefónnymi číslami (so súhlasom zamestnanca), ktorí vyjadrili ochotu v prípade karantény v ZSS zotrvať v krízovej službe (t. j. nepretržitý pobyt v uzavretom objekte 24/7). Prostredníctvom zoznamu sa zabezpečí ich včasné informovanie o odporúčaníach pre krízový pobyt v ZpS. - DPS	stály	PhDr. Sivčová Jarmila	
Je potrebné zabezpečenie dostatočného množstva OOPP pre zamestnancov – jednorazové rúška, jednorazové plášte, štíty, rukavice, respirátory, dezinfekcia, plôch a alkohol na ruky.	stály	PhDr. Sivčová Jarmila	
Bude spracovaný plán tzv. reprofilizácie lôžok v ZpS- DPS, t.j. vytvorenia izieb, miest, oddelenia pre izoláciu pre prípad nariadenia rozsiahlejšej izolácie v ZSS. Toto bude detailne koordinované s RÚVZ, ak taká situácia nastane. Krízový tím si pripraví iba plán prechodného preskupenia klientov a vytvorenia minimálne 2 tzv. izolačných miestností so samostatným WC, prípadne kúpeľňou (ak to je možné).	stály	PhDr. Sivčová Jarmila	
Je k dispozícii zoznam potrebných liekov každého klienta a informačný list klienta, ktorý obsahuje kontakty na príbuzných, na zamestnancov ZpS-DPS, základná diagnóza, druh sociálnej služby, iné, napr. diéta a pod.	stály	Mgr.Mudzová Ľubica Mgr.Sivíková Monika	

Organizácia obslužných prevádzok

Opatrenia	termín	zodpovedá	splnené
Je zostavený týždenný jedálny lístok s maximálnym podielom trvanlivých surovín a jednoduchých jedál.	Vždy do konca týždňa v piatok	Marta Jarolínová, ved.kuchyne	
Pokiaľ dôjde k výpadku technických služieb, je určené miesto, kde bude odpad uskladnený a ako bude označený.	stály	Zuščák Jozef, správca	

Organizácia starostlivosti o zamestnancov a ďalšie osoby podieľajúce sa na starostlivosti

Opatrenia	termín	zodpovedá	splnené
Je k dispozícii zoznam vybavenia, ktoré zamestnanci musia mať so sebou pre prípad vyhlásenia karantény a povolania do ZpS-DPS ku krízovej službe (napr. karimatka, spací vak, základné lieky pre svoju potrebu, oblečenie na 1 deň atď.) a zamestnanci sú o ňom informovaní.	stály	Mgr.Mudzová Ľubirca	
Vstupný zdravotnícky filter zamestnancov ZSS pred nástupom do práce, kde sa zisťuje cestovateľská anamnéza, príznaky respiračnej infekcie zamestnancov a osôb žijúcich v spoločnej domácnosti, v posledných 14 - dňoch	stály	PhDr.Sivčová Jarmila	
Je vytvorený zoznam psychologických intervencií pre ukludnenie klientov, ich rodín, samotných zamestnancov. Vhodný je nácvik tzv. copingových stratégií na zvládanie stresu vedený sociálnym pracovníkom alebo psychológom alebo iným povereným pracovníkom a zopakovanie si základných vedomostí a informácií z krízovej intervencie. Všetci zamestnanci by mali prejsť preverením ovládania základných stratégií.	stály	Mgr.Sivíková Monika	

Zoznam izolačných miestností²⁷

1. NP-1 izba dvojlôžková so samostatným vstupom WC a kúpeľňou pre ženy
2. NP- 1 izba dvojlôžková s kuchynkou so samostatným vstupom WC a kúpeľňou pre mužov.
3. V prípade nutnosti viacerých lôžok v rámci reprofilizácie je možné preskupiť klientov v rámci budovy.
4. ZpS-DPS má vlastnú kuchyňu a pracovňu k dispozícii .

²⁷ Podľa špecifik ZSS.